

Adolescence a média

- Termín **adolescence** je odvozen z latinského slovesa adolescere = dorůstat, dospívat, mohutnět
- Adolescence /v české terminologii mládí/ je většinou datována od 15 do 20 let
- Trvalou charakteristikou adolescence zůstává , že je považována za **most mezi dětstvím a dospělostí**
- Počátek je spojován s plnou reprodukční zralostí, v jejím průběhu se obvykle ukončuje tělesný růst. Pro ukončení adolescence biologická kritéria již takovou váhu nemají – důležitější jsou kritéria psychologická (dosažení osobní autonomie), případně sociologická (role dospělého) a pedagogická (ukončení vzdělávání a získání profesní kvalifikace)
- Ve srovnání s předchozím obdobím dětství se výrazněji rozvíjejí základní schopnosti člověka jako symbolizace, anticipace, zástupné učení, sebereflexe a seberegulace
- Průběh dospívání je velmi závislý na specifických kulturních a společenských podmínkách, tj. na hodnotách, tradicích a normách konkrétní společnosti, konkrétní komunity a na stylu rodinného života.
- Vzpor a konflikt se tradičně přisuzovaly zejména mezigeneračním vztahům. Současní adolescenti častěji vypovídají, že si se svými rodiči rozumí, než že se s nimi dostávají do konfliktu. Dospívající, kteří zmiňují konflikty a spory s rodiči, je často měli už v dětství.

Vývojové úkoly podle R. J.Havighursta:

Ve vývojovém úkolu jsou zahrnuty jak potřeby a očekávání společnosti, ve které jedinec žije, stejně jako jeho individuální potřeby a očekávání.

Pro naplnění vývojového úkolu nabízí konkrétní společnost (kultura) určité osvědčené vzorce chování.

Pokud je člověk nerespektuje a volí svou vlastní, odlišnou cestu, je často sankcionován.

Přehled některých vývojových úkolů:

- přijetí vlastní fyzické struktury a role svého pohlaví
- změna vztahu k dospělým (rodičům, dalším autoritám)
- získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, které s ní souvisejí – k volbě povolání, získání základní profesní kvalifikace a k ujasnění představ o budoucí profesi
- získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava pro partnerský a rodinný život

- rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke společnosti – tj. získání kompetence pro sociálně zodpovědné chování
- představa o budoucích prioritách v dospělosti – důležitých osobních cílech a stylu života
- ujasnění hierarchie hodnot, reflexe a stabilizace vlastního vztahu ke světu a k životu

Výzkum:

V současnosti hrají v životě člověka stále větší roli média. V souvislosti s rychlým rozvojem techniky dochází k rychlému přenosu informací, což má sice mnohé výhody

(šetří čas, snadná dostupnost informací,...), ale také určité nevýhody (sekundární negramotnost dospělých, mnohé informace často neodpovídají realitě apod.).

Naším cílem bylo zjistit na základě několika stručných otázek, jaký mají v současnosti dospívající lidé přístup k médiím, jak se jimi nechávají ovlivňovat a jaký je jejich celkový názor na problematiku.

Respondenti:

Štěpán

- 17 let
- student střední podnikatelské školy
- zájmy : hudba, skateboarding, cestování
- Štěpán byl velmi ochotný mi pomoci, ovšem otázky jej asi příliš nezaujaly, nikdy se touto tématikou příliš nezabýval, takže jsem z něj odpovědi musela spíš tahat

Nela

- 16 let
- studentka OU obor kuchař/číšník
- zájmy: hudba, kreslení, vaření
- zpočátku otázkám příliš nerozuměla, později se trochu rozpovídala, ale téma ji taky asi příliš nezaujalo

Natália

- 18 roků
- studentka Gymnázia – maturitný ročník

- záľuby: spev, šport, príroda
- Natáliu otázky zaujali, takže nemala problém s odpovedaním

Stano

- 18 rokov
- študent Gymnázia – maturitný ročník
- záľuby: hudba, futbal, PC
- Stanovi sme otázky len poslali, pretože sme s ním neboli osobne, takže sa mu asi ľahšie odpovedalo keďže mal viac času

Otázky a odpovedi:

1. Který typ médií nejvíce využíváš? Co konkrétně a proč?

Všichni se shodli, že nejvíce využívají internet. Mladší respondenti se orientují spíše na zábavu, starší na užitečnější informace.

2. Čteš zprávy v novinách nebo na internetu?

Všichni odpověděli, že noviny čtou na internetu, v novinách pouze příležitostně.

3. Jaké zprávy tě nejvíce zajímají?

Štěpán – sport ; Nela – regionální zprávy; Stano – nemá oblíbené zprávy; Natália – aktuality z domova i ze světa.

4. Myslíš si, že na tebe mají média vliv? Jaký?

Štěpán a Nela – ne; Stano – ano, v tématech, ve kterých se neorientuje; Natália – pouze seriózními informacemi

5. V čem vidíš pozitiva a negativa médií?

Štěpán, Nela, Natália – pozitiva : člověk se dozví důležité informace, negativa: informace nemusí být pravdivé (bulvár); Stano – pozitiva: naučné pořady, poučení apod., negativa: zneužití k propagaci (např. komunismu) a dezinformace.

6. Co si myslíš o násilí a sexu v televizi?

Štěpán – neví, neviděl; Nela – má ráda kriminálky apod., nic si z toho nedělá, protože je to jen film; Stano – může negativně působit na dětskou psychiku; Natália – obojího by mělo být méně a rozhodně ve vhodnějším vysílacím čase kvůli vlivu na děti.

7. Jaké televizní pořady sleduješ a proč?

Štěpán – dokumenty, cestopisy, sport; Nela – dokumenty o 2. světové válce, kriminálky; Stano – komedie, akční filmy, zábavné pořady; Natália – noviny, počasí, reality show či film na oddech

8. Zajímá tě bulvár? Co si o něm myslíš?

Všichni se shodli, že bulvár nemají rádi pro jeho nedůvěryhodnost.

9. V čem pozoruješ hlavní změny v pořadech dnes a před pár lety?

Štěpán – více politiky; Nela – neví; Stano – více amerických filmů, které jsou plné násilí a sexu; Natália – před pár lety více pořadů pro děti, nyní program zaplněn kriminálkami.

10. Objevil/a ses už někdy v televizi nebo internetu? Při jaké příležitosti?

Štěpán – v televizi při anketě na skateboardových závodech; Nela – na webových stránkách obce, protože vyhrála soutěž v kreslení; Stano – naštěstí ne; Natália - v městské televizi, když byla reprezentovat město v aerobiku, v časopisu na fotce se známou osobou.

11. Jak si myslíš, že média působí na děti? V čem dobře, v čem špatně?

Štěpán – děti neberou vážně, co vidí v televizi; Nela, Stano, Natália – děti se něco užitečného dozví, na druhé straně mohou narazit na webové stránky či pořady s nevhodným obsahem;

12. Od kolika let bys svým dětem dovolil/a sledovat TV, „surfovat po netu“?

Všichni se shodli, že na televizi by se mohly dívat od malička; používat internet, až to pro ně bude potřeba.

Závěr :

Rozdíly v odpovědích

- některé odpovědi se velmi lišily, což lze vysvětlit rozdílným věkem, zaměřením školy a osobními zkušenostmi

= mladší dotazovaní se příliš k tématu nevyjadřovali, starší ovlivnilo maturitní období, s čímž souvisí i potřeba se vhodně vyjadřovat a mít vlastní názor

- značné rozdíly jsme postřehli ve vnímání okolního světa; Štěpán a Nela se nezajímají o politiku ani nijak výrazněji o ostatní zprávy, je znát, že jsou stále poněkud zaměřeni na svou osobu a vlastní problémy

Shody v odpovědích

- nejpoužívanější mediální prostředek je u všech internet
- každý tvrdil, že nemá rád bulvár pro jeho nedůvěryhodnost

Plnění vývojových úkolů

- evidentní rozdíly mezi 18-ti letými a mladšími
- u starších již náznaky rozvoje interpersonálních dovedností zaměřených ke společnosti, představy o budoucích prioritách v dospělosti – důležitých osobních cílech a stylu života, ujasnění hierarchie hodnot, reflexe a stabilizace vlastního vztahu ke světu a k životu
- u starších též lepší a věcnější slovní projev

Literatura:

Macek, Petr; *Adolescence: Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*; Portál; Praha; 1999.